

MAT 451: Introduction to Algebra I

Vjeshte 2011, Provim 1, Pergjigje

Stefan Kohl

1. Gjeni

1. $(1, 2) \cdot (1, 3) \cdot (1, 4)$.
2. $(1, 2, 3)(4, 5, 6, 7) \cdot (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7)$.
3. $(1, 2, 3, 4, 5)^{-1}$.
4. $(1, 3, 5, 7)^{(1,2,3,4,5,6,7,8)}$.
5. $((1, 3, 5)(2, 4, 6, 8))^{27}$.
6. $[(1, 2, 3), (2, 3, 4)]$.
7. $\text{sgn}((1, 2, 3)(4, 5, 6)(7, 8))$.
8. $\text{ord}((1, 2, 3)(4, 5, 6, 7, 8))$.

Pergjigja: Ne kemi

1. $(1, 2) \cdot (1, 3) \cdot (1, 4) = (1, 2, 3, 4)$.
2. $(1, 2, 3)(4, 5, 6, 7) \cdot (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7) = (1, 3, 2, 4, 6)(5, 7)$.
3. $(1, 2, 3, 4, 5)^{-1} = (1, 5, 4, 3, 2)$.
4. $(1, 3, 5, 7)^{(1,2,3,4,5,6,7,8)} = (2, 4, 6, 8)$.
5. $((1, 3, 5)(2, 4, 6, 8))^{27} = (2, 8, 6, 4)$.
6. $[(1, 2, 3), (2, 3, 4)] = (1, 4)(2, 3)$.
7. $\text{sgn}((1, 2, 3)(4, 5, 6)(7, 8)) = -1$.
8. $\text{ord}((1, 2, 3)(4, 5, 6, 7, 8)) = 15$.

2. Gjeni permutacione a dhe b me

1. $(1, 2, 3, 4)^a = (1, 3, 2, 4)$,
2. $((1, 3, 5, 7)(2, 4, 6, 8))^b = (1, 2, 3, 4)(5, 6, 7, 8)$.

Pergjigja: Ne kemi per shembull $a = (2, 3)$, $b = (2, 5, 3)(4, 6, 7)$.

3. Le te jete $G := C_{12}$ grupi ciklik i rendit te 12.

1. A eshte G abelian?

2. Cfare jane rendet e elementeve e grupit G ?
3. Gjeni numrin e elementeve e rendit te 12 e grupit G .

Pergjigja: Grupi G eshte abelian, dhe rendet e elementeve jane 1, 2, 3, 4, 6 dhe 12. Numri i elementeve e rendit te 12 eshte $\varphi(12) = 4$.

4. Gjeni nengrupet e grupit S_4 me rendin 4, 6, 8 si dhe 12.

Pergjigja: Ne kemi $|V_4| = 4$, $|S_3| = 6$, $|D_4| = 8$ dhe $|A_4| = 12$.

5. Le te jete G nje grup, dhe le te jete $a, b \in G$ elemente e cfaredoshme. Vertetoni qe elementet ab dhe ba kane te njejten rend.

Pergjigja: Ne kemi $ab = (ba)^b$, dhe elementet te konjuguara kane te njejten rend: $(ab)^n = ((ba)^b)^n = ((ba)^n)^b = 1 \Leftrightarrow (ba)^n = 1$.

6. Le te jete $G := \langle (1, 3, 5)(2, 4, 6), (1, 4)(2, 3)(5, 6) \rangle < S_6$.

1. A eshte G nje grup abelian?
2. Gjeni te gjithë elemente e grupit G . – Sa eshte rendi i grupit G ?
3. Gjeni klasat e konjugimit e grupit G .
4. Gjeni koseta e djathte te nengrupit $H := \langle (1, 3, 5)(2, 4, 6) \rangle$ ne G .
5. A eshte H nje nengrup normal i grupit G ?

Pergjigja: Ne kemi

1. Grupi G nuk eshte abelian, sepse

$$\begin{aligned} (1, 3, 5)(2, 4, 6) \cdot (1, 4)(2, 3)(5, 6) &= (1, 2)(3, 6)(4, 5), \text{ por} \\ (1, 4)(2, 3)(5, 6) \cdot (1, 3, 5)(2, 4, 6) &= (1, 6)(2, 5)(3, 4). \end{aligned}$$

2. Lista e elementeve e grupit G eshte

$$G = \{(), (1, 2)(3, 6)(4, 5), (1, 3, 5)(2, 4, 6), (1, 4)(2, 3)(5, 6), (1, 5, 3)(2, 6, 4), (1, 6)(2, 5)(3, 4)\},$$

pra $|G| = 6$.

3. Klasat e konjugimit e grupit G jane

$$\begin{aligned} &\{()\}, \\ &\{(1, 2)(3, 6)(4, 5), (1, 4)(2, 3)(5, 6), (1, 6)(2, 5)(3, 4)\} \text{ dhe} \\ &\{(1, 3, 5)(2, 4, 6), (1, 5, 3)(2, 6, 4)\}. \end{aligned}$$

4. Koseta e djathte te nengrupit $H := \langle (1, 3, 5)(2, 4, 6) \rangle$ ne G jane

$$\begin{aligned} H &= \{(), (1, 3, 5)(2, 4, 6), (1, 5, 3)(2, 6, 4)\} \text{ dhe} \\ H \cdot (1, 4)(2, 3)(5, 6) &= \{(1, 4)(2, 3)(5, 6), (1, 6)(2, 5)(3, 4), (1, 2)(3, 6)(4, 5)\}. \end{aligned}$$

5. Ne kemi $[G : H] = 2$, pra H eshte nje nengrup normal i grupit G .